

Зміна клімату і розвиток сільського господарства в Західній Африці: роль відновлюваних джерел енергії та відкритості торгівлі

Розробка, впровадження та оцінка енергетичної політики в області боротьби зі зміною клімату стають все більш очевидними для посилення економічного зростання, обумовленого сільськогосподарським сектором у більшості країн, що розвиваються. У статті проаналізовано прямий і непрямий вплив використання відновлюваних джерел енергії на додану вартість в сільському господарстві, викиди вуглекислого газу і відкритість торгівлі в короткостроковій і довгостроковій перспективі в західноафриканських країнах. За даними Світового банку за період з 1990 по 2015 рік було використано критерії одиничних коренів панельних даних другого покоління, методи панельної коінтеграції і векторну модель корекції помилок. Для визначення причинно-наслідкового зв'язку між змінними також було використано панельний тест Грейнджера на причинність. Отримані дані свідчать про односпрямований зв'язок між доданою вартістю в сільському господарстві, викидами вуглекислого газу і використанням відновлюваних джерел енергії; між використанням відновлюваних джерел енергії, валовим фіксованим капіталом і відкритістю торгівлі. Крім того, перевіряється двонаправлена гіпотеза про зв'язок між розвитком сільського господарства та відкритістю торгівлі. Однак виявляється нульова гіпотеза про зв'язок між доданою вартістю в сільському господарстві і валовим фіксованим капіталом, з одного боку, і валовим фіксованим капіталом і викидами вуглекислого газу, з іншого боку. Ці результати свідчать про те, що стимулювання політики в галузі відновлюваних джерел енергії та перегляд торгової політики для зниження рівня забруднення навколишнього середовища дозволять розвивати сільське господарство і стимулювати регіональну економіку.

Ключові слова: відновлювані джерела енергії, сільське господарство, викиди вуглекислого газу, відкритість торгівлі, панельна коінтеграція, Західна Африка

Класифікація JEL: O13, Q27, Q56

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії [Creative Commons Attribution 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/), що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.